

૫૩૦૩

દેશી મિત્રના ઘરાકાંનં બંડ.

ગાયન માળા.

વૃન્દા વૃન્દા મનપમંદ રાગનાં હાલમાં ગવાતાં
ગાયનો વગેરેના મંગલ કરી
છપાવનાર

કાશીદાસ ભગવાનદાસ
દેશી મિત્રના અધિપતી.

આ માળા પડી સને ૧૮૬૭ના રપમા એક પ્રમાણે
રજીષ્ટર કરાવી છે.

સુરત વિકટોરીયા પ્રેસમાં મંછારામ ઘેલાભાઈએ
છાપી.

સંવત ૧૮૪૬.

સને ૧૮૬૩.

હીમત ચાર આના.

ગાયન માળા.

જુદા જુદા રાગના મનપસંદ ગાયનો.

નેના કસુંબી કસુંબી કસુંબી કસુંબી રંગ દોગા,
નવાં આચે આધી રાત—નેના કસુંબી.

એક તો મેં બાલી સે બાલી,
સેવાં મીલે નાદાન—નેના કસુંબી.

એક તો મેં રાજકી બેટી,
જીનસે હુઈ બદલામ—નેના કસુંબી.

એક તો મેં પાનોસેં પતલી,
ધુજ રહી બેહાર—નેના કસુંબી.

એક તો કીરંગવાકા પહેરા,
બડે હેં સુબેહાર—નેના કસુંબી.

કાન કટારી મુકે મારીબો, હેણ પીતા મોરા—ટેક.
નાહાના થાતાં રમતાં ને બમતાં,

કુડી દીક્ષાસા મહકો ઠઠતાવ્યો—હેહ.

કાયા નગરના દશ દરવાજા,
રૂમે રૂમે કરે રમતાવ્યો—હેહ.

પ્રીત કરીને પરવસ કીધો,
મેનકે બાણે હાણી હાણીવ્યો—હેહ.

વંદ્રા તે વનમાં ગોરધન ચારા,
બંસી બજાકે મને હેરી હેરીવ્યો—હેહ.

કહે હસમસા પ્રીતમ પ્યારા,
તુમારા દીઘર પીર હુમનેરા—હેહ.

નાચત નાચતરાધે રૂપામ ગાવે, તનન તનન તાન લેત
સબકે મન આવે—નાચત.

બીંદરાબન બંસીબટ જમુના થટ રાસ રચ્યો, તાંધલાગ
ધુમકાટધા બરન સુનાવે—નાચત.

બાજત ઝદંગ ચંગ બાંસુરં ઉમંગસંગ, સારંગી જલ
તરંગ બાળે હુ બજાવે—નાચત.

સારંગમધધનીસા સત સુર તીન ગ્રામ, એકીસ મુર્છના
બેઠ થો બતાવે—નાચત.

આંદની પ્રકાશ સ્વાસ ઠાડે રસ સિંધુપાસ, મનમેં અ
ભીલાશ આસ રાસ નો ખીલાવે—નાચત.

હાંહાં રંગીલે હરી.

આવોની ખીહારી તુંમે કૃષ્ણ મોરારી,
તોરે જાગિં બલીહારી, રંગમીલે હરી—હાંહાં.

સંગકી સાહેલા મોરી સખ અલખેલી,
બની રંગે રંગીલી તોસે મીલને ચલી—હાંહાં.
અબતો મન જાઓ સહીયાં, મોરી, "જોકલમો" આવો,
મોહે ખોત ન સતાવો, તોરે ચરાણ પડી—હાંહાં.

બીજના ઢોલાવું સારી રાત, હેજી ઝુલના ઝુલાવું સારી રાત;
સૈયાં મેં તોરે લીએરે—ઝુલના.

સોને સુનેદવારી કુલાંદી સેજરીઆવે, ગરવા લગાઈઓ સારી
રાત—ઝુલના.

મેરો સાવરીઓ જાને ન દેવે,

જાને ન દેવે મેકો જાને ન દેવે

—ટેક.

સોને કે મડવે ગંગા જળ પાણી,

પીને ન દેવે મોકો પીને ન દેવે — મેં.

ફેપેકી થાયમે ભોજન પીરસો.

ખાને ન દેવે મોકો ખાને ન દેવે — મેં.

પચીસ પાનોકી ખાઈ ખનાઉ,

ચાખને ન દેવે મોકો ચખાને ન દેવે — મેં.

ચુન ચુન કરવો મળ ખાજાકાં,

સોને ન દેવે મોકો સો ન દેવે — મેં.

આજ કામ કાલે કામ પરમ કામ કરના,

પાંડે દીને ખોલત કામ કામહામે મરના — આજ

ઉત કામ ખેત કામ ફીરત કામ કરના,

સોધ શ્રીરામ નાન ગેક ખાર ઉચરના — આજ,

તજો કામ લજો ગમ સંસાર મનકામ,

સુર કહે મહન મોહન કાગ નામ રટના — આજ,

જોગી રૂપ ખનાચો રાવનને.

ટકું

એક બન કુંઠા સખ બન કુંઠા,

જલ હર કંઈના પાચો,

ઓર ખાતકી ધનિષ્ઠા નાઈ;

જલકા પ્યાસા મેં તેરે દુવારે આયો —રાવનને,
 સીતા જલ ભર ગડવા લાઇ,
 જખવો જલ દીખલાયો,
 પકડ ખેંચાં ઝાલી મેં ડાલી;
 જખ લંકાસે ધ્યાન લગાયો —રાવનને,
 ગનચંદ્રે બન ખડકો સોધારે,
 સહમન ઘરના પાચો,
 ગરુડ પંખી રખવાળ છનકે;
 માર છંગિસે મેં નાંચે ગીરાયો —રાવનને,
 કંઈ મનોહરી સુન પાયા રાવન,
 એ કયા કુબુધ કમાયો,
 કરમ હીનમત હુઈ તુમારો;
 જખ સીતાકો રાવન હરલાયો —રાવનને,
 જલ સાગરને ગરવ કીયાજા,
 જખે સીલા તીરાયો,
 હનુમાનસે પાયેક છનકે;
 તેરી લંકાકો કુકે જલાયો —રાવનને,

હંસત હંસત લાલન આએ, મારે અંગના—હંસત.

હું તો દખી મુખકારી રહી મોરી આલીરી,
 કધુ ન કબો ભહી છખી મગના—હંસત.
 જ્યાકી રીસ ગઈ અરૂ અધિક રૂચી બાહી,
 મોહન મોહીરી માછ ભયો મન લગના, હંસત.
 કરસોં કર ગઈ હૃદય લાલત, ગોળિંદ મલુ હૈસેં કરનોં
 સખ નિસિ સુખ જગના—હંસત.

મચેકારા મદનીયાં હાંરા,
 મચકે તારે માહી રહી છું —રેક.
 આવતાંને જતાં મોઢે હેલ્લો લગાવે,
 રવખામાં દીઠો સારી રાત,
 સેજલડીમાં સોઈ રહી છું —મચેકારા.
 સારાં સારાં બોજન વારી તમને જમાડું,
 જમવાને આવો મહારાજ,
 ગાવલડી દાહી રહી છું —મચેકારા.
 બીદરાતે બીનમેં વારી, રાસ રમાવો,
 સોળસેં ઓપીયન ગળે કાન,
 તમ તમ મોહી રહી છું —મચેકારા.
 બાઈ મીરાં કહે મલુ ગીરધર નાગર,

તમને વળગીને થઈ છું ન્યાલ,

વાટલડી જેઈ રહો છું

—મચેકાગ.

બની થરી અસમાનસે ઉતરી ગોરી રંગબેરંગલેમેં અંપ કલી,
 ચંદ્રનોત મહેતાબ ખીલી ગોરી ચંદ્રનોત મહેતાબ બની.
 નહાકર ધોકર તરો અતરસે ગોરી લાંબે બાલ સીર ઝટકે રહી,
 અદનકી ચોકીમેં બેઠકે આયનામેં મુખ દેખ રહી.
 ગોરે બદનપર હરી શારીકા ઝરો કીનારી ઝલક રહી,
 ફુલજલાવ ગહેના લીયા, સોંગાર મનેસે કીયા, નેનામે કનરા દીયા,
 નેસી અરસકી કટપુતલી ગોરી નેસી અરસકી કટપુતલી.
 ચંદ્રનોત મહેતાબ ખીલી ગોરી ચંદ્રનોત મહેતાબ બની.
 નેન સુરખે બાલ બાંધકર ઝખમ બડા ઝાલમકારી.
 મોતનકે ઝુમકેપર તારા સરજેકા નથની ડારી,
 ખીડા મસાલેદાર લાલમેં અજબ બની માથુક પ્યારી.
 માથેપર સીસફુલ ટીકા, ગરે હાર મોતનકા ઝુકાં આતુરને ચિતજ
 લીખા, મતીગંગા બરપૂર ચલી ગોરી મતીગંગા બરપૂર,
 ચંદ્રનોત મહેતાબ ખીલી ગોરી ચંદ્રનોત મહેતાબ બની.

આવો પીહરવા મોર, ચાહું દરસ મેં તોર—આવો.
દાદર મોર ખેંચા બોલે, કે યજ્ઞ કર રહી સેરા—આવો.

કયા પરદેસીકી મીત, અજ્ઞ જાનેદેરી ગયા પર.
હીન નહીં એનારી રેન નહીં નીંદા, જો જાને વાજ
રીત ગયા પર.

એ રૂત સરસ બની સાવનકી, સુન એરી સામી મન બા
વનકી, શ્યામ પતીઆં પઠાઈ ઘર આવનકી એ રૂત
દાદર મોર કરત શોર છંગરવા. બોલે દોર દોર હુમ
ધમ આએ ઘાદશ ધમધોર અગમ હોત સુખ પાવન
કી - એ રૂત.

ચાહુ દેશ દામની દમકે હુમકે મેહા સરસકો નામદીન
ખરસે, રનના રહી નટ નાગરકી. ઇત મોહા ફત નીકો
સીંગાર કર લ જે દખત પીઆ પ્યારે ન રીજે, તન મ
ન ધનકો છાવરકીજે, ઇચ્છા આસ પુરાવનકી - એ રૂત.

કાલી કુબળસે મન રાજ, હુમસેં ન બોલના મહા
રાજ—કાલી.

હમકું કહે સિંગાર ઉતારો, દ્રીગ અજન કજરા ધોઇડારો,
માથે તીલક રમાવો પેહેરો યજ્ઞેલના મહારાજ, પહેરો

યજ્ઞેલના મહારાજ—કાલી.

જમુનાકે નીર તીર ગાંઝાં અગવે, બૈંસીમેં કછુ અચરજ
ગાવે, નોકી તાન સુનાવે ગાવે ચેબોલના મહારા
જ કાલી.

હમારી કાફી તુમ ખીખરસ લાગે, પર ઘર જાય ખેમ રમ
ચામે, ઉતસે હોલમીલ રહેના હંસના ચે બોલના મહારા
રાજ, હંસના ચે બોલના મહારાજ—કાલી.

હમારી પ્રીત તુમહીસે લાગી, લોક લાજ સખ કલકી
ત્યાગી, મોરા કરે પ્રભુ ગીરધરનાગર, બનખન ચેરો
લના મહારાજ—કાલી કુખજ

ફીનકે કારાગુ કરું સોંગારવા, હમરો બાલમ નહીં મંદિરવા—ફીનકે
વસલ પીયા મેને સખ જુગ છાંડયો, તેલ ફુલેલ ચોર નેન
કજરવા—ફીનકે.

કોનસે તલધંઆમેં નહાવુંરી, બગલો પાની જપોર ગ
ચો—કોનસે.

સામુ ખુશી મોરી નનંદ હઠીલી, અબ કા કરું હીત જાડીં
રી. બગલોપાની—કોનસે.

જલ જમુના ભરન ઘરસેં નીકસી, લટધારી જોગન કા
મનીઆ—જલ.

કોઈ નહાતાહે કોઈ ધોતાહે કોઈ પાની પી ખુશ હોતાહે.
સનગાર કરત કોઈ સોતાહે કોઈ ખાલી જોતે
ખાતાહે—જલ

જમુનાકે તીર કનૈયાહો જમુનાકે તીર —જમુના.
મેં જલ જમુના ભરન ગઇથી, અચક નજર પરી મોરી
દેયારે—જમુના.

જાતી નગરીઆંમે ભુલી ડગરીઆં, અબ મુઘ લીજો.
મોરે રામરે—જાતી.
અંબુવાકી ડાશી કોએલીઆં બોલી, મદવા પીલાવો ભર
જામરે; મદકી જો માતી પપૈયાની બોલે, લેલે મહમદ તે
રો નામરે—જાતી.

ગહેરી ગહેરી નદીઆં નાપ પુરાની, નહીં મેરી ગઠડીમેં
દામરે; બેગુનકી નૈયાં પાર ઉતારે અબ મુઘ લીજો
મોરા રામરે—જાતી.

મેહેબો બીચ બેગમની રોવે, દવડીમેં રોવે ખવાસરે;
ગલીઅન ગલીઅનમેં તુરકવાની રોવે, જંગલમેં રોવે
સવારે—જાતી.

કાહા કહું એ નીમકહરામી નગર બેરાની કોઆ
જાતરે, અબકી બેર કોહુ સંગ ન સાથી બીના એક રધુ
નાથરે—જાતી.

જાને જાનેદે જમના પાણી, કીસીસીએ સામરેને રોકીરે—જાને જાને.
બાટઘાટ મોહો રોકત ટોકત, અબ ભયો તું તો દાની—જાને જાને.

તારા બંગલાની ફડક ઉઘાડે હું તો ભીંજી છું માહારાજ.
મેં જો ભીંજી છું અપને મંદીરમેં, પાંઆ ભીંજે પર
દસતમેં હું તો ભીંજી છું—તારા.

તુમ તારણુ તરન ભરન પોખન, જગતપત જગજીવન
ધનધન—તુમ.
ખ્રિષ્ટા કારન વીંશુ પાલન, મેધ બરન હોત બરસત
ધનધન—તુમ.

તુને કેસી મોહની ડારી (૨) સુન પ્યારે મન મોહેનારે—તુંને.

માસ તનંદ મોરી ભઠહેં બેરન, દીઝેર દેવે ગારીરે—તુને.
જાતર મંતર જાદુ ટોના, સુધ ન રહી મોરે તનકી—તુને.

બેરન રાતપરી ક્યાં જાડિરે —બેરન.

રાત અધારી વાહાલા ખાદલ કાળું, સમારે સંજનનાં મો

રી આંખ મળી—ક્યાં જાડિરે.

વાગનાળી મોરી પીળીરે પાટી, દુખનાં ડગલાં ભરેરભ

રી—ક્યાં જાડિરે.

ચક્રીયાં જોયાં મોંઘો ચારાંરે જોયા, વળી જોડેરે આખી

ડુંગલી—ક્યાં જાડિરે.

ઝરમર ઝરમર મેહુડો બરસે, ચમક ચમક મારી તોજ

લડી—ક્યાં જાડિરે.

મખ નીસી જાગી પીઆ તોરે મંગનમેં, આખ ન લગી

એક મોરી—સખનીસી.

નીદરીઆં નીદરીઆં મોહોકુ ન આવે, અખલા મેમ

મીત રશ પાવે—સખનીસી.

ચાર જાત મોહો જુગસન ખીતો, ભોરભયે ગરહુ ન

લાગે—સખનીસી.

નજીમી મે પુછુંગી, કબ ઘર આવે મોરા ધ્યાસ
હો—નજીમી.

હમારે હનસે એસી બનેગી, કોન બતાવે મીતા
રે—નજીમી.

નીંદીઆં ન આવે સારી રાત, બાલમજીતોરે લીએરે—નીંદીઆ.
નીંદીઆં ન આવે ધાન ન આવેરે, તલપ તલપ છયા ના
ય—નીંદીઆ.

મુનતાળ બલા યાર કા કીની તેરી ચોરીરે—મુનતા.
સમ બખીઅન મીલ મંગલ ગાવો, બીચ ખરી રાધા
ગોરીરે—મુનતા.

સાંવરીઆને કોન મંત્રપઢ કુંક બજાઇ બાસરી
આં—સાંવરીઆને.

મંજમુના જલભરન ગઈથી, કબનરહી મોરી ગાગરીઆં,
સાંવરે સલુને બજાઇ બાસરી ભૂલગઇ મોરી ગાગરી
આં—સાંવરીઆને.

સૈયાને જગાકે જોબન છુટા —સૈયાને.

બારા બરસકી લઈરે ફુલનીઆં.

હાથ કંગન નહીં છુટા

—સૈયાને.

સૈયાં ન આચો બડી બોર, કાંઠાં રેન ગુમાઈલો—સૈયાં.
સગરી રેન મોહિતલપતખીતી, બોર ભયેકો ચોર—કાંઠાં—સૈયાં.

પીહરવા મોરે ઘર આના —પીહર
પ્રથમ ગુની ગુન તાન બનાઈકી, મત કરે ગાના બજના
સુંદરવા, પીહરવા મોરે ઘર આના—પીહર.
સગરી બાઠ મોહો રૂમઝુમ ધુંધરે, તબલા તંબુરા કાનુનો
બજના સુંદરવા, પીહરવા મોરે ઘર આના—પીહર.

પાનોંકા બીડા બના લાઈરી, માધુબનકી તબોલ
ન—પાનોંકા.
જયકૃલ જવંતી લવંગ એલાઈચી, મોતીપન ચુના
લગા લાઈરી. માધુબનકી—પાનોંકા.

ધ્યારી નવલ લાડલી લાડકી લાડ કરે લાલન સંગ, રસ
રસકી બતીઆં કરત ધ્યાર—ધ્યારી.
રહેસ રહેસ આંગ નહી ડોલે, સંગ લીઓ તરની બોહો
રી, ધ્યારે અછલ જોબન ઢંગ સદા રંગ એસી સીત
લ—ધ્યારી.

લખારી તોરી બતીઆં, ન માનં યાર —લખારી.
રાત કહેતેતે પીયા ફુલની ઘરાવું, હો ગયે બોર ખીસર ગયે
બતીઆં—લખારી તોરી.

લાગીરે મોરી જન, નેનકટારીરે લાગીરે મોરી જન—લાગીરે
ધુરી ન મારી કટારી ન મારી, ન મારી અરછીતલવાર—લાગીરે.

દય બિચન મેં ન જાકોરી, બીચ ડગર ચલત મોસેં કરત
રાહાટ—દય.

અપર અપર મોરી સીરકી ગગરીઆં ફારી, સગરી ચુંદર
બોરી; એસે પીઆસેં મેં ગઈલો હાર—દય.

દીસત નગર અરબીન જેસે નેનબીન અંજન, ચોકબીન
મંજન બોગ બીનપાન—દીસત.

ઉધતબીન સલીલ ધરણીબીન સલીતા, રેનબીન ચંદ
સુર ભુવન ભાન—દીસત.

પાંત બીન તરવર મરાલબીન સરોવર, ગીત બીન કંડ
રાગબીન તાન; સ્નેહબીન બાતી પાતીક બીન પાપી,
આનંદબીનઆતમાનલઆનંદબીન શહાજન—દીસત.

લેજ મોહો બાગમેરે, છોટસે બંગલેમેં સાજન—લેજ.
બાગમેં લેજ વારી મેવા ખીસાદે,
મેવેકી હારી અછી નીકી લાગીરે —લેજ.

રોરો અંખીઆં લાલબઈ, લાલબઈ ગુલઅનાર બઈ—રોરો.
મેં જનતી પીયા મુજકું મનાવત, ગીલટ મનાવત મોહોકુ પરી—રોરો.

ધન તાકી સેવરોઆપેં રાત રહી, માથેકી બીંદીઆં
 જતીરહી—ધન.
 રાતકી ખાતાં ક્યા કહુ સજની, અજળ તરેહકી ખાત ભ
 ઈ—ધન.

હાકોર તોરે ખંગસેમેં, કંઈ આજ રહુંગી રાત. આજ
 રહુંગી રાત, પના માર આજ રહુંગી રાત હાકોર.
 અંબુણ મોર બનખન ફૂલે, કોયલ કરી રહી શેપાર; હુ
 તુજ પહું દે, સખીરી, સમજ સોચ ઘર આવ—હાકોર.
 કોયલીઆં બોલીઆં ખુલખુલ સુભાના, સાંઈ હોતારે બે
 હા પાર, નુરબાજી કહે અપનો કરમ લીંગો; મુખ
 સંપત દો ચાર—હાકોર.

છનકે તુદે ભગપાન નહીં, છને નર અવતાર લીચો—છનકે
 દાનબીના ઘરબાસ કીચેસો, લોભમેં લીનદીચો નદીચો—છનકે
 મદીરાપાન કીએ ઘટઅંતર, જલમન સુધ પીચો ન પાચો—છનકે
 રૂપવાન ગુનખાન પાનકર, સીતલબીના છયો નછયો—છનકે
 કીરતપંત સદા છવતહે, અપજસવંત ભયો નભયો—છનકે
 દામ મહી કહુકામન આવે, બહોત બેપાર કીચોનકીચો—છનકે
 દાનત એક બીવેકબીના નર,દાન અનેક દીચો ન દીચો—છનકે

(૧૭)

ઢોરી અમનકીરે, ઢોરી બગનકી;
અંગીઆકું અતર લગાકે ચલી -- ૧.
હાથમે પીંજરા, ગુલાબકી છરો;
બહી બબરમે હુંડતી કીરીરે -- ૨.

— — —

જતગી મોરા રાના કયાં ગયોરે, કયાં ગયો કયાં ગયો
કયાં ગયોરે - ૧.

ના જનનું આર ગયો, ના જનનું પાર ગયો;
ના જનનું એ જમુનામે કુબ ગયોરે - - ૨.

— — —

જમુનાપે બજ રહી આંમુરીઆ - રેડ.
ગોકુળ આજી, બીંદાબીન આજી;
કીરકે સુનાની સાંવરોઆ - - ૧.
સૈયાં ઘર જાને દે છાંડ મોરી બૈયાં,
હાંહાં કરત પૈઆં તોરે પરત હુ;

— — —

મોહનસે યુક રહીઆં - ૧.
અગર ડગરકે લોક સુનતહે,
ચરઆ કર તહે પ્રીજ નારીઆં;

(૧૮)

જાઓજી જાઓજી તુમ અપને ડગરવા,
હાંગી મુખસે ગારીઆં—૨.

બાલમ મુખડાં બતા જારે,
તોરે દરશ બીના તરસે નચેનાં—૧.
બાળારેષણકી લાગી લગનવાં,
ધુટત નાંહી કરો કોટી જતન;
સુરત દીખડા જા મનમોહન
સનમ જરા ખંસીઆ બજાવરે—૨.

અધબીચ મોહોબત તોડી, બેદરદી દીવાના,
બેદરદી દીવાના હુવા, અથતેસે બેમાના—૧.
એક રાત પ્રીતકી બાતાં, સખી હમને કહીથી;
છશ છશ મોહોમત ખાતર, મેરે દીલમે લગીથી—૨.
મયે રંગમેહેલ જડવાયે, તૈયારી કરીથી;
કુત્રોંકી સેજ બીછવાકે, કંડીલા જડથી.—૩.
બેરંગી છત તનવાયે, ઝાલરીયાં લગીથી;
કોઇ સમેદાન રોશનાઇ, આર હંડી નેડીથી—૪.
મનમોહન દીલબર પ્યારે, સમજતી મયેં તુજકં;

(૧૯)

સંગ ચલુંગી મેં તેરે એ મુનલે અરકું—૫.

ખેદરહી દગા પ્રેરે દીલકા, માલુમ નહીં થા મુન્નક;

અધબીચ નાવ મેરી છોડી, કોન ખોજેગા ઊશકુ—૬.

મન પરદેશી લો કે રાજ મેરા, મન પરદેશી લો—૧.
કોન ખડી હો કામીના, ને કયા હો તેરા નામ; નવ ટકી તું
કુચુ પુછે, સેજ મેરા નામ; ખુલ દે ખડકીયારે કે સેજ ખ્યારી
ખુલ દે ખડકીયારે—૨. તેજ છુટાં બાગરો કસમે પડી પુકા
ર; સખ દરવાજા બંધ હુવે, નીકલ ચલે અશગાર; ખુલ દે ખ
ડકીયારે કે બ દ જાન ખુલ દે ખડકીયારે કે બંદે જાન ખુલ દે
ખડકીયારે—૩. પીયા બસત હો પાહાડમે, અમ જમુનાકે તો
ર; અબકો મીલનો કહીન હો, પાંડમે પડે જંછર; મારાબી
જાવગારે પંજાબી છોરા મારાબી જાવગારે—૪. દીનનકું ઘટ
ડાલીરે; નેણ લડાવત હસ હસ અમરો, મે પતીઆં કેસે જાગે
રે—હાથ પકડ મેરા ખિંચત સાવરા.

(બતા દે સનુ પંજાબ કીતના દુર—એ રાગ.)

જવાદે હોલા ઝાઝી થઈ છે વાર, ॥ સાસુ નાણુંદ મારી કે
ડ ન મુકે, પાછ મળ્યો છે ભરથાર. ॥ જવા ॥ આખો દીવજ

રહુ ઘેર ઊંઘાશી, સહેન પડે ન ડગાર. ॥ જવા ॥ તન પરવન
મારૂં મન તુજ પાસે, તું છે હૈયાનો હાર. ॥ જવા ॥ ખ્યારા મુ
ખ તહારું કાણુભર ન્યાણું, કુરા હું હુમખુ અપાર. ॥ જવા ॥

અતારે સખી કોણુ ગલી ગયે સ્યામ કોણુ ગલી ગયે
સ્યામ, અતારે સખી કોણુ ગલી ગયે સ્યામ. ॥ ટેક ॥ ગોડન
દુંડી બીદ્રાબીન દુંડી, દુંડ ફીરે નંદગામ. અતારે સખી ૧.

જમનાપે બજ રહી આંસુરીયા, આંસુરીયા પારી આંસુ
રીયા, ॥ જમુનામે. ॥ ટેક ॥ ગોકુળ બજ રહી. બીદ્રાબીન બ
જ રહી, સુનકે હો ગઈ આવરીયા. ॥ જમુના. ॥ ૧. ॥

નજરા ગયે બાલમ તોરે અંગના, તોરે અંગના અમા
આરે અંગના. ॥ નજરા--ટેક. ॥ વૈદ બોલાવોને નાડી દીખ
વાવો, લાખ રૂપૈયા મોરે હીરા કંગના ॥ નજરા--૧. ॥ સોને
બે ગારી ગંગા જળ પાણી, છંટન કરું બાલમ તોરે અંગના ॥
નજરા--૨. ॥

કે મને ભુલી ગયો છે મારો છેલ્લોરે,
ખોટી ખોટી કાંતુડા તારી પ્રીત મારા રાજ.—મને ભુલી.

(૨૧)

મને તીંદ્રા ન આવે સખી શું કરે,
 મારે ખોળે છે નાનેરો બાળ મારા રાજ.—મને ભુલી.
 મારી સુતી પડી છે જીવો સેજડો,
 નાનગિતા કંઠ રૂઝની વાલીજય મારા રાજ.—મને ભુલી.
 મને કાગળ ન આવ્યા હરો હાથનેરે,
 જ્યારે કપડો છે જલદવાય મારા રાજ.—મને ભુલી.
 સખી હુલો જુજીં છું મારા નાથનેરે,
 જ્યારે કેસ નરોરે થયા નાથ મારા રાજ.—મને ભુલી.
 મેં દેતા નરશાયાના સ્વામીને વાનવુરે,
 હર જીતીને લાગું પાય મારા રાજ.—મને ભુલી.

મેરે સદાઆંક મીઠાદે મેરે રામરે—મેરે
 તુમમે ન કહીએ કોમે કહીએ,
 તું મેરે ભગવાન—મેરે.
 દરજવા તુમારે ડાહી રહુગી,
 જપુ તુમારા નામ—મેરે.

સખી મેરી નવરંગ ચુંદરી બીજારી—
 એસા છેલા ગુમાનીને મેરી—નવરંગ.

(૨૨)

અખીલ ગુલાલ પુકટ મોપે હાથો.
મારી કેસર પીચકારી—સખીરી મોરી નવરંગ.

નોંદીઆં જગાએ હારીરે,
સખીરી મે કુખળ ભઇ મોરી. નોંદીઆં.
સુનરી સખી મોરી કુખડી કહાની,
રાત ભઇ મે દીવાની. નોંદીઆં.

મીઆં મેં તો ચાલ પીછાની,
હમદમ ખાચની જારે સેજની. મીઆં મેં તો.
મુને પાએન ગહન સેજની,
હસ નામ તમામ, જુમાખી શેલ બહી મેં
અપના તો હુવા કામ તમામ. મીઆં મેં તો.

દરસન ખીના નેના તરસે—દરસન.
નાના કરત રહી એક ન માની, ચલે ઘનશામ પીયા ઘરસે—દર.
અવન કરી એક માસ આવનકી, બીતન ગયે બરસેરે—દરસન.
બીરહ સતાવે કછુ ન સોહાવે, કરત પીયા મદન કરસે—દરસન.
મેમાનંદ તવ પીર સુઝેમી, જબ પીયા આયે પરસે—દરસન.

(૨૩)

મત જાએ સાગર પાની, બીતી જાએ જવાની—હો મત.
હાં હાં કરત તોરી પછામાં પડત હું રે,
બીતી જાએ જવાની—હો મત.

— — —

નજર લાગીરે મોહોડો રામ,
કોન બચેરીને મોપે જાહુઆ કીને.—નજર.
સાસુ મેરી જુડી, નનંદ મોરી બચેરનરે.
છોટાસા દીયરીયા કરત ગુમાન—નજર.

— — —

હો હમારો મન કાએ લીનો યાર,
મીત કરી કછુ ભાર બીસરાયો—મન કાહે લીનો યાર.
મીત કરી કછુ રીત ન જાનીરે,
મન માનેસો કીની—હમારો મન કાહે લીનો યાર.

— — —

ગારી મત દેરે ગુમાનીરા, છેલા નંદકે ગારી મત દેરે;
નહી કો તેરી ચેરી ચાર—ગારી મત દેરે. ટેકુ
રાજકુંવર રખ અપનો ગોકુલ, છેડે મત નાર બેરાની છેલ
યાર—ગુમાનીરા.
મોહની મંત્ર સીગારી બીહારી, તેરી મદન, દરદકી ખારી.

(૨૪)

ગુમાનીરા.

દયા પાત્ર મન છુએ મોઢે બરોરી, તેરા જ્યાકી મળ જાની.

ગુમાનીરા

ખાંસકો ખાંસરી કાહાનને બજાઈ

ખાંસકો.

મે દમ બચતવાત ખીંદરાબન મોહનઆન સુનાઈ—ખાંસકો.

શ્રવાણ સુનત એરી બ્યાકુલ લહીલવા. સુધ ન રહી લનખી

કરનજાનલાજીરામકે પ્રભુપ્યારેહંસહંસકંડ લગાઈ—ખાંસકો.

પીયુડો ન જાને મોગે પીર. ક્રાંટો ચરરરરરર—પીયુડો.

હાથ પકરકર પાછોઆઈ પકરા. જોર પકરો મોગે ચીર. ક્રાંટો

ચરરરરરર—પીયુડો.

મેરા પીયા મીલનકો જાનેદે બેરનવા,

ન માનેરે નાણંદીઆ.

ટેક.

પંથાં પકુ મોસે કરત રાહ,

ખાયાબી દહીંગી સાહેબકો નામ.

મેરા.

ઇતની બીનતી માનત નાહી,

એન પડે નહી રેન.

મેરા.

(૨૫)

બ્યાકલ જ્યા પોયા બીન તરસે,
નીકસ જાત પ્રાણ.

મેરા.

-
- મન હુકોઈ બીજરીસી ચમક ગઈ,
ભાગા ચમક ગઈ ચમકાય ગઈ. ટેક.
- ચંચલ અંચલ બિછુ રત પરિમલ,
લગસે ચમક લગાઈ ગઈ. મન—૧.
- કુન્દ કુમુલ સમ ઉજવલ મુદત તનુ,
મેમકે પાસ ફસાઈ ગઈ. મન—૨.
- ગધુર અધર સેઝ રતિ અમરિત બાનિ,
શાનિ અલિ લેકિત પાઈ ગઈ. મન—૩.
- પિલસત હસત વદન છબિ શશિ સમ,
મોય મન મોહકો બસાઈ ગઈ. મન—૪.
- નેનકી એન સહ ભુકબખાનકો ઊઠાય,
નેનકો બાન ચલાઈ ગઈ. મન—૫.
- દ્રમહિસે દબી તોલી ચિત્રમે આ લેખી નેસી,
હોકે અલમેલો છટકાઈ ગઈ. મન—૬.
- કોહુલિ ઉપાયસે જો પાઈ જાય તો તો લલી,
નહી તો યા છંદગી વૃથાઈ ગઈ. મન—૭.
-

(૨૬)

મોહન રમીયા આથે બગીયામે,
ખીલ રહી સખ કલી કલી. મોહન—૧.
એક કલી હર નામ જપનકી,
કુસરી કલી બોલે અલી અત્રી. મોહન—૨.
તુંહ રમીલે તુંહી છખીલે,
તુંહી ગલેખા હાર મોરાહી. મોહન—૩.

પીયા પ્યારે ઇતિની અરજ મોરી માન—ટેક.
કખત્રી ખડી તોરી અરજ કરેં છું,
મત કર માન ગુમાન પીયા પ્યારે.

સૈયાં તોરે પૈયાં લાગું જૈયાં ન મરોર,
અપની કહત નહી, સુનત ન કહુ મોરી, દખો અરજોરી,
ડાગે જૈયાં જકજોર—સૈયાં.
હું ખીજનારી દખો તોરી અતુરાઈ,
તોરી ચીત બન લાગી કંઈ ક્યારસી મોરી આલી,
સનહ પીયાસે કહુ બસન અલત તોરી બીનતી કરત
હરકમ કર જોર—સૈયાં.

(૨૭)

બૈયાં ન પડડ મોરી નરમ કણાઠરિ—બૈયાં.
કરપ કરપ મોરી ચુરીયાં સીરકાઠરે—બૈયાં.
અરજ ગરજ મોરી એક ન માની,
આંઠ પીયાકી મે રતીહું ડુવાઠરિ—બૈયાં.

મુઘ લાગ રહી તોરી આઠ પહર,
તન મનકી નહી મોઘે ખાક ખમર. મુઘ—૧.
નીસદીન મોઘે કણ ન પડતહે,
દીખણાદે ઝણક કહુ એક નજર. મુઘ—૨.
અરજ કરત મોરા છપરા ડરતહે,
દીલ ધરકે રહુ કંપત થરથર. મુઘ—૩.
હરકા પતા ઉસ્તાદ લગાદે,
ખાવરોશી ફીરત હું છદર તીદર. મુઘ—૪.

ધર જાને દે છાંડ દે મોરી બૈયાં,
હાંહાં કરત તોરે પૈયાં પરત હું,
મોહનસે ઝુક રહીયાં. ૧.
અમર ડમરકે લોક સુનતહે,
અર્ચા કરત ખીજ નારીઆં;

(૨૮)

જાઓજી જાઓજી તુમ અપને હારવાં,
મુખસેં દેહંગી ગારીઆં. ૨.

બાલમ મુખડાં બતાવજે.
તોરે દરશનબીન તરસે નેનાં. બતાવજે.
બાલારેપનકી લાગી લગનવા,
છુટત નાહીં કરો કોટી જતન;
સુરત દોખલાવજે મનમોહન,
સનમ બંસી બજાવજે. બતાવજે.

આજ કહીં દુમરો બરસે પાની, પાનીરે,
ગુમાનરા પરદેશ ન જતના—આજ કહીં.
હમમગ જાલરા પલપલ પાની, પાનીરે,
ગુમાનરા પરદેશ ન જતના—આજ કહીં.

હો કનૈયા જરા બનસી બજાવજે,
હા જમુનાકે તીર—કનૈયા જરા બનસી.
બનસી બજાવ મોરી મુખ બીસરાધરે,
કનૈયા જરા ફીરકે મુના જારે—હા જમુનાકે તીર.

(૨૯)

હેરી મત મારો હમે કુલ ગેંડા,
ભલા મત મારો હમે કુલ ગેંડા—હેરી મત મારો.
ઐહી ગેંડ મોઢે બાણુ લગત હમે,
તીરછી નીગા તોરી સાંપલાઆ—મત મારો હમે.

-
- જેણે આપકુ જોયા નહીં, મન મેલકું ઘોયા નહીં;
દિલ ડાઘકું ખોયા નહીં, અંગોલ કીયાસો કયા ભયા. જેણે. ૧.
કામન ગણેકા હારલે, મદદલાકા દરબારલે;
મન કામસે સદા રહે, માળા લીયાસો કયા ભયા. જેણે. ૨.
કાયા કરમકો ડાઢ હે, મમતાનુ ત્રબણા બાંધકે;
સુતા વિપયકી ખાટમેં, હરહર કીયાસો કયા ભયા. જેણે. ૩.
કુત્તા હુવા ઊસમાલકા, ધંધા કરે જંજલકા;
હરદા ભયા ચંડાલકા, કાસી ગયાસો કયા ભયા. જેણે. ૪.
જોગી તે જંગમ સેવકા, રાખ લાલ કપડાં પેહેરનાં;
મર્મ નહીં ઊસ હાલકા, કપડાં રંગ્યાસો કયા ભયા. જેણે. ૫.
જીવતે પીતાકું સુખ નહીં, મુવે હાડ લઈ ગંગા ગયા;
જળ સુનકા પિડા કીયા, તરખણ કીયાસો કયા ભયા. જેણે. ૬.
મુંગા હુવા સંસારકા, જોસા કુંજડા બેનરકા;
આપા જો તિરથ દારિકાં, છાપા લિયાસો કયા ભયા. જેણે. ૭.

(૩૦)

પંડિતસે ઝગડા ભલા, કયા મુરખસે મુખ બોલના;
કહે કબિર કંદન ભલા, કયા ગુંબહે હિમ તોલકા. જેણે. ૮.

હે બરશાદે રામ પાની, તુજ વીન ફનીઆ ગભરાણી—બર.
બાદલ ગરજે બીજલી ચમકે, કોયલ રાખે સુણાતી—બર.
પથુ પંખી સહુ ત્રાહે કરેરે, અરજ ઊરમાં આણી—બર.
રૂઠ કુલ બાગ બગીઆ જાયે, તુજ બીના સુકાણી—બર.
નીરમળદાશ સતગુર ચરણમે, દયા કર તું સારંગપાણી—બર.

કંથ બીના રહી એકલી મોરી જાન (૨) છોડ ચલે બેઠમાન.
નદી કીનારે મુઠદાં જલે, ધુવા ન મગટ હોય;
છરકે કારણ મેં જલું, મુવા ન છતા હોય—કંથ.
લકડી જલી કોયલા ભયા, કોયલા ભયા હુધ રાખ;
મે પાપણ એસી જલું, નહી કોયલા નહી રાખ—કંથ.

બદલ ગયો નેનારે, હમારો છીનાયકે. ટંક.
કાગા કાગા સખ દન ખાઈઓ, ચુન ચુન ખાઈઓ માંસ,
દા નેના હમારે મત ખા કાગ, પીયા મીલનકી આસ—બદલ.
જો મે એમા જાનતી કે મીત કરે દુઃખ હોય,

(૩૧)

નગર હઠેરા ફરતી કે પ્રીત કરે ન કોય—બદલ.
 દીલ ચાહે દીલદારકો આર તન ચાહે આરામ,
 ફુગ્યામેં દાનો ગયે માયા મીલી ના રામ—બદલ.
 સોના લેને પીયા ગયે, સોના કર ગયે દેશ,
 સોના મીલા ન પીયા મીલે રૂપા હો ગયે કેસ—બદલ,
 અંગ ભગુત લગાકે નીકલું જોગન કાલે બેશ,
 પ્રીતમ પ્યારે પ્રીત લગાકે છોડ ગયે પરદેશ—બદલ.
 ચક્ષતી ચક્ષી દખકર દીયા કબીરાશે,
 દાપાટનકે બીચ આ, રહા ન સાબીતકો—બદલ.

પપૈયારિ પીયાકી બોલી નહીં બોલ, પીયાકી બોલી નહીં બોલ.
 પાપી પપૈયારે પીયાકી બોલી નહીં બોલ. ટેક.
 મારહી બોલે બપૈયારે બોલે, કોયલ કર રહી સોર—પીયાકી.
 જો પુન પાવે ખીલકી માતી, ડારંગી ચાંચ મરોડ—પીયાકી.

કાયા કસે રોહ તજદીનો માણુ—ટેક.
 માણુ ગયે કાયા ઝુલું રોવે, નીકલ ચલે નીરમાઈ રામ,
 જા કારણુ મેને મલમલ બોલી—તજ.
 સ્વામી રોવે માતા રોવે, રોવે ધરકી ત્રીયા રામ,
 કર પકડકે ભાઈ રોવે, તુર ગઈ સાથી એમી જોડ—તજ.

(૩૨)

ચાર જણા તો લલને ચાલે, બની કાણકી ઘોડી રામ,
જઈ ઊતારે નદી કીનારે, કુકદીની ફાગણુ જેમી દોરી-- - નવ.

હુઃમ પુછત હુમાન કાંઈ નાહી, રાત પીયા ધર સોઈ નહી.
ચુન ચુન મલીઆં સેજ બીજાઈ, મેરી સેજતકા સાથાં કોઈ નહી
રાત પીયા સંગ સોઈ.

ગ જ લો.

- હીજરમે આહે શરક બારકરૂં યા ન કરૂં,
બેવફાહમે મયે ઉસે પયાર કરૂં યા ન કરૂં. ૧.
- સુનતોહો વસ્ત્રકા ઇકરરૂં છકાઈ ગરદન,
ચેહ તરદદુદ હમેકે ઇકરાર કરૂં યા ન કરૂં. ૨.
- બોહ જરેં કોંસે જો ઝાંકે તો મમે ઇતના પુછું,
બીસતર અપના પસે દીવાર કરૂં યા ન કરૂં. ૩.
- યાર આરામમાં હમે વસ્ત્રકી રાખ જતી હમે,
ચેહ તરદદુદ કે બેદાર કરૂં યા ન કરૂં. ૪.
- શકલકો દખરૂં ઉસકી ચેહ બતાવો મુનીસ,
અચેસે સુસકરૂં ભલા પયાર કરૂં યા ન કરૂં. ૫.

- અન્યમ હાલે દીલે મુજતર હએ ચારખ ઇસકો ક્યા કહીએ.
 તપીશ કહીએક દીલકીબેકલી કહીએ બલા કહીએ. ૧.
 ન ભાતા ઇશકહએ હમકો નભાતા નાચ ગાના હએ,
 ખુદાકી યાદસે હએ બેકલી શાને ખુદા હએ. ૨.
 ભડકતેહું કીધર જાએ નીકલકર સુરતેવહશી,
 મીલે ગર કએસ જંગલમેં તો ઉસે માજરા કહીએ. ૩.
 તબીઆત ખરકે મુજતરકી તરહકાઇમ નહી અપની,
 શરર કહીએ ઇસે સીમાબ કહીએ ઇસકો ક્યાકહીએ. ૪.

-
- આયા નઝર કીસીકા રૂબે હકનુમા મુજેહ,
 ઇસ વજેહસે હયે વીદિઝબા વફૂખા મુજેહ. ૧.
 વો રૂખંકે જુસ્મે જલવએ કએનેત હયે અયાં,
 હયેરાં બનાયા મસ્ખતે ખગેરૂલ વરા મુજેહ. ૨.
 હયે આદ રાહે પાસ ન લે જાયેગા કોઈ,
 પહોંચાએગી મદીનેમે કઝા મુજેહ. ૩.
 તીફલી ગઈ જવાની ગઈ ધીર હો ગયા,
 અયે ચર્ખ અબતો રોઝએ હઝરત દીખા મુજેહ. ૪.
 કુરખાન ન કયું હકીમ હકીકે હુ ઝરીફ,
 ખીમારીએ મીજઝસે બખબમી શકા મુજેહ. ૫.

- આ કોન હૈએ જો દીલસે, તેરા મુકતલા નહીં.
 કીસકી અબાપેં યાર, તેરા તઝકેરા નહીં ૧.
- આવ ન આવ પાસ મેરે, બેઠા ન બઠો;
 હોના હૈએ મુજ ગરીબપેં, દીલસે ખદા નહીં. આ કોન. ૨
- આદમકુ ખુદા મત કહો, આદમ ખુદા નહીં;
 લેકીન ખુદાકે નૂરસે આદમ જુદા નહીં. આ કોન. ૩
- હમ જાનતે હૈએ હુસનકા, તુમકુ ગરૂર હૈએ;
 તુમ જાનતે હોકે મુજસા, કોઇ દુસરા નહીં. આ કોન. ૪.
- કહેતા હૈએ કીસ ગુમાનપર, હમકુ દોઝકી:
 જાહેર તેરા ખુદા હૈએ, હમારા ખુદા નહી. આ કોન. ૫
- બીગાર ઇશક દખકર, ફેહિમે લગે તબીબ;
 આજર ઇશકકા કબી, હોતા સદા નહીં. આ કોન. ૬.
- તનહાલ હે હમે ઊંઠ ચમે. હમકુ સબ અઝીઝ;
 હમ વખતમેં કીસીકા, કોઇ આસના નહીં. આ કોન. ૭.
- ઝોરે ખુદા લીખાશા, હમારે નસીબમેં;
 તગદીરસે ગીલા હૈએ, તદબીરસેં ગીલા નહીં. આ કોન. ૮
- કુંચેસેં ઉસકે જાનેકે, નાસેહા. મના નકર;
 અદ્દસાસ તેરાહી દીલ, કીસીસેં લગાનાં નહીં. આ કોન. ૯.

૩૫

ડયા ડમાન અઘરૂને એક, તીરે નેજરા મારા;
હમકે લગતેહી છગર, હો ગયા પારા પારા.

ડયા કમાન. ૧.

ડયા તુજા એર નથા, હસ્તી કે જંગલમેં સીકાર,
મુરંગે દીલ તુનેં શયઆદ, હમારા મારા.

ડયા કમાન. ૨.

રાત તનહાઇમેં, આયાયા તસવર તોરા,
વડકર તોરાહી ડયા હચ્ચે, ડયા નાચેરા મારા.

ડયા કમાન. ૩.

હમને ફંકીથી કડી, ઉસકે તરફ લાલાકી;
હમને ચોખીસે હમે, કુત્રે હજારા મારા.

ડયા કમાન. ૪.

ઇશકબાજીકે લીચે, હમને ખીલાઈ ચોસર;
પાસા ગીરતેહી ગોપા, રગ હમારા મારા.

ડયા કમાન. ૫.

ગેર ડયા ચીજ હચ્ચે, મેઢીલસે ઉઠાકું પલમેં;
ડયા કહુ કહે નહી શકતા, મેં તુમારા મારા.

ડયા કમાન. ૬.

હીપ દુનીઆકે લીએ કચન, સેકંદરને કીઆ;
આપ કહી રોજ હુઆ, કીસલીએ દારા મારા.

કયા કમાન. ૭.

ખેંચકે કાતીલ જખ તેરી, શમશેર આધી રેહોગઈ,
જમસે જાને આસકે, હીલગીર આધી રેહોગઈ. ખેંચકે. ૧.
કરે ન સકા સારી હીગત, મગને ઉસકે રૂબરૂ;
હમ ન સીઆદી હુઇ, તકસીર આધી રેહોગઈ. ખેંચકે. ૨.
ખીંચતાયા રાતકે, ખાખમેં તસવીર આર;
જગ હિઠા આધી ખીચી, તસવીર આધી રેહોગઈ. ખેંચકે. ૩.
જાગ કયા ખેઠા સવારા, આ ગલે લગજા મેરે;
વસલકી સખ આએ ભુતે, ખેપીર આદી રેહોગઈ. ખેંચકે. ૪.
આકે ઓ આધી દુર, ઓ કેઠીં ઘરસે મેરે ફીરગએ;
કયા કમીરા મેઈ હીકકે, તાસીર આધી રેહોગઈ. ખેંચકે. ૫.
હીલને કીઇ સારી ખરાબી, લે ગયા મુજકે જહર;
વાંકે જાનેસેં મેરી, તઠીંકીર આદી રેહોગઈ. ખેંચકે. ૬.

ખુદાકે વાસ્તે અચે લોહો નેક નામ કરો,
બદીસે દુર હો દુનીઆમે નેક નામ કરો, ખુદા—૧.

હવાલ જાહેર સાહે ચોર હરામ મીઠા હો,
મજા હયે જાહેરમે બુલસે મલ હરામ કરો. ખુદા—૨.
જનાકાહ શ્રમે અહવાલ પુછેગા નો ખુદા,
વો મુહ નહી હો કે હસ મુહરો તુમ કલામ કરો. ખુદા—૩.
મકામે કુટની કે આયે નમાઝ પડનેકો,
દુગાના મસ્જદે જામ્યામેની તમામ કરો. ખુદા—૪.
ન બુકો હકકો જરી કો હરામ કારીમે,
દરદા પાકકો વીરદે ઝબાં મુદામ કરો. ખુદા—૫.

ગીરિહ ખોલો ન બુલકે પારકે, શાનિકું મત છેડો;
હુવો મત દીલકી જાંજરોકું, દીવાનેકું મત છેડો. ગીરિહ. ૧.
કોઈ તરકે અદબ કરતા હયે, માંખુદાકી ખીજમતમે;
મુસલમાનો ખુદાસે હરકે, બુતખાનેકું મત છેડો. ગીરિહ. ૨.
અખી જાતા હયે જલ એકદમ, તો જાનેદા ખીચારેકું;
હુક એકરોસન કરો મતસમઝો, પરવાનેકું મત છેડો. ગીરિહ. ૩.
એ મહેરાબે નમાજે બેખુદી, હયે જાહેદા સમજે;
ખોશકે વાસતો મસ્તોકે, મએ ખાનિકું મત છેડો. ગીરિહ. ૪.
સત્સમી મત-દાયકી-ના દલકે, એ ખુબોકા મરાકન હયે;
ખુદા જાને કે ક્યા હો, હસપરી ખાનિકું મત છેડો. ગીરિહ. ૫.

- જે અદુર્યો બાગ હો બાગ્યાદ હો,
કોઈ હો ગુલચી હો ના બાગ્યાદ હો. ૮.
- કુચ્છો બાગારો મનવળ હરો હમે,
ફરોર વીરાં હો હરમ બાગ્યાદ હો. ૭.
- ફરોર મજહૂબ તાકત એક રોગ હરો,
આદમીકો આહિયો આગ્યાદ હો. ૩
- ચ તમીમ અલ્યાદ દ સહ્યાદકો,
બાગ પીરાં હો ફક્સ આગ્યાદ હો. ૪.
- જાદીરો બીતીનમેં અચે દીન ફરક હો,
ખુત બગલમેં હો ખુદાકી યાદ હો. ૫.
- આપકો આપકી ખુશીસે કામ હરો,
કોઈ નાખુશ હો કોઈ નાચાદ હો. ૬.
- ખુબહી બીસ ગુલકો લાઓ શાદ પર,
અચે પુરન તુમબી બડે ઉસ્તાદ હો ૭.

-
- તકદીર હુમારી ઇનિદીતા કૈસી બદલ ગઈ,
હાથોમેં વાહ પરી મેરે આંકે નીકલ ગઈ. ૧.
- એક રોજ મેરે યારકી અબર ને હીલ ગઈ,
લાઓ સીપાહ કટ અચે તલવાર અલ ગઈ. ૨.

शोभनला हमारो आहुता औसा हुवा थलंठ,
 पीजली तडके बरपे छोहसे नीकल गछ. ३.
 ओं वाओ धनकीलापे जमानके ओरसे,
 छडी नहरके हाथसे पलमे नीकल गछ. ४.

गुंर हय शोक मीलनेका तुं हरदम छडि लगाताज,
 शक्राकर पुहनु भाङ्किं जसम तनपर लगाताज. तुजे. १.
 पकड दशिकका जहुं, शक्राकर छीजरही दीलकुं,
 धुधके धुलक बिकर मुसल्लेपर छिडाताज. तुजे. २.
 मुसल्ला झाड तसथी तोड, कीताया डाल पानीमे,
 मकड दस्त मओ परसोका गुलाम उनकु कहेलाताज. तुजे. ३.
 नभर लुआ नरप रोज नज मसल्लदमे मुजदाकर,
 छिउका तोडके कुज शराभेशोक पीताज. तुजे. ४.
 नहो मुल्लां नहो पामन धुधके छोडकर तुज,
 छुकम नाना कलंहरका अनलह तुं कहेलाताज. तुजे. ५.

दीलके दनेसे कीसीगहा, मुजे धनकार नही,
 दीलतो भंजे द मुज;
 पर मेरे हास ले अपतक तुं अपरदार नही,
 ये तमासा हेनेआ.

હમતો મરતેહેં તેરે હેઝરકે મારેમારે મેરે પયારે આરે,
ફીરગયે સેકડો સીરપર આરેઆરે,
અભી આનાહો તો આ.

૨.

નાતો તકદીર નાતદ્યોર બના આતીહે નહવાભાતીહે,
સરખસર અકલ તખીબોકી ઇઆં જતીહે,
જબકે આતીહય કઝા.

૩.

ખાત મુદતકે હુઇ આબ મુલાકાત નશીબ
નહુઇ એક ખાત નશીબ,
મરગએપર નહુઇ વસલકી એક રાત નસીબ,
વેહએ તકદીરેખાદા.

૪.

ખોલરેતાહું અગર આપકે કાન ભલા
ઊસક મુનલીજએ બરા,
અશરમે હાથ મેરા ચોર ગોરેઆ નતેરા
મુનસફીપસે ખુદા.

૫.

હજરત એશક મીઆ હમતો તુમે જાનચુકે
ખુબ પડેજાનચુકે,
ખાક કઝોકી તેરે અબતો હમ જાનચુકે
થલો બસ ખાઓ હવા.

૬.

મેતો કહેતાયા હોસની કહીએ દીલ ન લગા
દખો પાવેગ ખત,
કેહેના જલમને નમાના મેરા એક બાર
જરા ઉસકી સુનલીને.

૭.

-
ન છેડો હમે દીલ દુખાએ હુએ હંચે,	૧.
જુદાઈકે સદ્મે ઉઠાએ હુએ હએ.	
હયા દીલમેસે ઉસકે જતી નહી હએ,	
કે પરદસે રખડા હુપાએ હુએ હએ.	૨.
ગીલાખખતકા ઓરનશીકવા ફલકકા,	
દીલેગમજદાકે સતાએ હુએ હએ.	૩.
ગયા જખતો ગોરેગરીખાચેહ ખોલા,	
હમારેચેહ સખ ઘર ખસાએ હુએ હએ.	૪.
પડીહુએ મુશકીલ નહખરાએ રંગીન,	
અલીખહરેઇમદાદ આએ હુએ હએ.	૫.
-

ખરસો સરેગે સોહમે, ગીરફતાર તો રખા;
લો અખ કહેતે હો ક્યા, તુમને હમે મારતો રખા. ખરસો. ૧
ઇતનાબી જનીમત હએ, તેરે તરફસે જતની;

- ખાહકો ન રાખી રોકને, દીવાલ ખી રખા. ખરસો. ૧.
 કચ બેઝદખી હુમને નકો, ચારસો રાખતર;
 તો ચારકે રૂખસારપે, રૂખસાર તો રખા. ખરસો. ૩.
 છતનાખી નહીં ખોલત હો, મુસે તો કછુ બોલો;
 સીર આપકે કદમોંપર, કહી બાહારપર રખા. ખરસો. ૪.
 ઇસ અસર તો હોમતપર, "બેગમ." ગઈ સદકે;
 એક લઈઆ કાતોડને, ફીરદારપે રખા. ખરસો. ૫

- બહાર આઇ બરદ બાંદે, ગુલ ગુલસે પચેમાના;
 રહો લાખો બરસ શાકી, તેરા આબાદ મચે ખાનાં. ૧.
 બેસી રસકે પરીપર, જાત દેતા હું મચે દીવાનાં;
 અદા બાકી હુએ જસકી, તીરછી ચીતવન આલ મસ્તાનાં. ૨.
 નીલે ડ્યુકર હમારા ઉસ પરીપે, એક રસધારાનાં;
 આ બેપરવા મેં સવદા. આ સજે દીલમે દીવાનાં. ૩.
 મુઝે આનાં મીસે ડ્યુકર તેરી, ખચ્ચેદલમે જાતાનાં;
 મેરી સુરત ફકીરાંકી. તેરા હરબાર સાહાનાનાં. ૪.
 ગુબર મઈયારે બગુલસતામેં હુરાહમે કીસ સરાખીક;
 કેસામેં જુમ આચેનાસિ, છુલ છુલકે મસતાનાં. ૫.
 ગઝા બેહસલ બોલે, દખકર મજલુકી મઈયતકો;

- મેમદેવાસીં નર ગએ, બસ હોચુકા, આબાદ વીરાના ૬.
 તમારે આર હમારે ઇરાકા, શાહોરાહઅ શહેરોમે;
 કોમ મુનવા નાટી લએલી આર મજનુકા અફસાના. ૭.
 બસ બસ ચલકે લેતા, રાત કમહઅ બનચુકી કુલરે;
 હા રા આપના મનુમે રખદા હાથ એશાના. ૮.

-
- બે દાદ મુજે યાદ હઅે, વહલાહા તુમારી;
 ચુનકી કસમ અમ ન કરે, ચાહ તુમારી. ૧.
 લોલા કદમ શરમેકે, કુંચેસેં નીકાલો;
 બાજાગમેં હમ દખતેં હઅે, રાહ તુમારી. ૨.
 આશકી મુરાદ આઇ, રકીબોકો અમલહો;
 બવેન્તે સવારી કબી, દરગા તુમારી. ૩.
 એા છુત મેરે પાસ આઘોગા, કીસતરે એકીનહો;
 જુકી હઅે કસમ દાસ્તો, વહલાહા તુમારી. ૪.
 હોતા હઅે જમીપર, ઉસ ખુરસેદકા ઘોડા;
 સુરત જે કબી દખરા હઅે, નહા તુમારી. ૫.
 છુત બનગાયે મહફીલમેં, રકીબોસેં ન બોલે;
 કીયા બાત હઅે ખાલેકી કસમ, બહા તુમારી. ૬.
 બોઆ એ તલબ મએ નહ કીયા, હસકે એ બોલો;

- સરકારસે મોકડે હએ, તન ખાખ તુમાહારી. ૭.
 સેઇલા કબી જતો હએ, દરીઆ કુખા લાલાખ:
 કયા હમકે કુઝાતી કોઇ, ચહા તુમારી. ૮.
 હએ હસિકકા દરીઆ, બસરે જોસે હએ; અમાનત,
 આલમમેં રખ આબરૂ વહવાહા તુમારી. ૯.

-
- મારતાહું તુમારો મેહરમાર,
 આશનાઓમે શખબઇ યાર. ૧.
 તુમકું લાગમ હએ કે પકડોગે મેરા,
 હાથમેં હાથબા મોહોબતો પીયાર. ૨.
 મુજકે પોચારી લગી તુમારી આજ,
 ચાલ ધીમી અએ સરવે ખુશ રહતાર. ૩.
 ખુબ કરવાયા અબતો મત કરવા,
 મુજકે રૂશવાબ કુચ ઓખાબર. ૪.
 ઓક જરાસાબી મુજકે કરતેદ,
 યાર મુજકે દેલકે દરદી તકેશર. ૫.
 હુકમ હોવે તો આજ માફ મેં,
 ખેંચસ અહુકે પેટમેં કરાર. ૬.

ગરબે મતલબકા ખુશ લગે તુમકે,
તો પડો રેખતાં સજનદલકાર.

૭.

- હોશરૂખા સાંતમગરા માહેલકા તુ કોન હયે,
મખરોકરાર લેગયા સચ્ચતો બતા તુકોન હયે. ૧.
- પહલેતો દીલકો લેલીયા બાકી જો દીલમેં રહગયા,
નાજો અદાસે મુસકરા કહનેસગા તુ કોન હયે. ૨.
- કરકે નીગાહચારમુ તુજહાંકો દેખા રૂખર,
કોઈ નજર નહીં પડા તંરે સીવા તુ કોન હયે. ૩.
- બેદતું અપના દેખતા મુહસીને ખસતા જનકો,
પરદેમે દીલકે બીન કહે બોલ રહા તુકોન હયે. ૪.

- પસે મરગ મેરી મઝારપર,
જો દીઆ કીશુનેં જલાદીઆ;
જોસી આહે દામનેં બાદનેં,
સરે સામહીસે ખુબ દીઆ. પસે. ૧.
- મુજે ઠકન કરચુકે જોસ ઘડી,
જોસીસે કહેનાં કે અહેપરી;
આ તેરા આશકે બરથા,

તઈ ખાક ઉસકી દબા દીઆ. પસે. ૨.

ન મચે દીલ દીઆ ન જાન દીક,

પસે આહા તુંમને ન કદરકી;

ઇસી તાબપર અરેહારે મીઆ,

ચે કહા ઉમે નાં ખીલા દીયા. પસે ૩.

દમેં ગુસલસે મુજે ખેસ્તર,

કહા હમ દમેંને સોચકર;

કઈ જી ન જાવે ઉસકા કલ,

ઉસકી લાસપરસે હા દીયા. પસે. ૪.

મેરી આંખ પ્રખકીધી એક પલ,

તખ જીને ચહાકે ઊઠકે ચલ;

દીતે ખેકરાનં આંતકર,

મુજે ચીટકી લકર જગા દીઆ: પસે. ૫.

ન તારહુએ ન તનજરમેં,

ન કરાર હુએ ગમ યારમેં;

મુજે સોઝ ઇશકને આનકર,

જો મીસલે સમા કે જલાદીયા. પસે. ૬.

મેરે સીરકુ જીસને કલમ ઠીઆ.

યારો ખુશના ઊનસે ખેતહુવા;

હાંસી બાતપર અરેહારે જરૂર,
તુને ઘરાક અપના છુપાદીયા પસે. ૭.

ચે કહેતીથી એ લેલી પડદે નશીન,
નહીં ખાતી અદબસે ખુદાકી કસમ;
ગમે કહશ સેવા મુજે કુછ નહીં ગમ,
ઉસક સતના ને અદાકી કસમ. ૧.

ડકા પાયા ને લેલીન મજનુ કાજી,
કાહાકે ઊઠો ખફા મેરે સરવરશીદી;
ન તો મેને કીસીમંગ બાતબી કીઈ,
મુજે મેરેહી શરમે હયાકી કશમ. ૨.

શબ હેઝરમે આગકોકા ખુનબયા,
ઉસે દખેસે રંગ શકુકકા ઉડા;
નહીં ઊસમે મુખાલેગા એક જરા,
મુજે મેરેહી રંગે હેનાકી કસમ. ૩.

તેરેકુ સતએ ગમકા હુએ હાલ બતર,
એહી કહીઓ ને જાના હો ઊદર;
તુજે કાસદે મુજે તર્સામે અહર,
મેરે હેજરેકે શબકે ખુદાકી કસમ. ૪.

કલી કહેતા કહસિ ગળલો સેંજ,
કહેો નાફા હદિસે કીદરકું ગયા;

- કભી કેહેતાયા તુંઈ બતાવે સખા,
તુને લેલીકે જીવર દાતાકી કસમ. પ.
- કપ્પુ સાગેરે વસલજા મેનં પીઆ,
કપ્પુ જખમે જીમરકું મેનં સીયા;
ગમે રંજેતા અબકું અજીજ કીયા,
મુને એશકકે જોરો વફાકી કસમ. ફ.
- મેરા નીકલ જાતાહુએ તનસેતી દમ,
નહી એન હુએ તેરે બગેર;
તું તો ગેઈરાસેં અબ નહો જાની બહમ,
તુને દતાહું તેરે ખુદાકી કસમ. જ.
- તેરે કુચેસે ઊઠનેકે અબ નહી હમ,
કરે રાહમે તેરે હમસરક કલમ;
ન તો પાહી હવસ ફુલોકી કપ્પુ,
ન તો બહાહું મેં કપ્પુબર લખજે. ટ.
- અબી દીલપેથની હુએ એહી સનમ,
મુને ગોસોક તબ આલોપાકી;
અબતો એકલી દીલકી ગઈ ન કપ્પુ,
મુને જાનેકી અપની વફાકી કસમ. ઈ.

- બોસા હસ ખુતકી જખીંકા લીયા ચન્દ બનકર,
 હુગા હમ ફરા મએ જુનનારે બીરેહમન બનકર. ૧.
 ચરમ મરદુમસે ને હયે આપકો પરદા મન્સુર,
 મેરે આંખોમે રહા કીછએ અન્જન બનકર. ૨.
 ખુને આશકકા પડા હયે બઢબ લપકા,
 મુલક પુર પેચ ન કાટે કંઠી નાગન બનકર. ૩.
 દોસ્તીકી દોલે હમ દરદને બે દરદસે આહ,
 ફરામની દોસ્તનેકી મુશ્તરી ફરામન બનકર. ૪.

રાજ ભરથરાનો ખ્યાલ.

શી સતવંતી રાણી રાજ ભરથરકો લીનો ગલે લગાય,
 મુન પતી પ્યારે, શીકાર ખેલને દીશા ઊતર મત જવ. મુરખત
 જનપતી રાજ ત્રીઆકે કેહેને કાતાં કરે બીચાર, ખીલમ ના લા
 એ; હુકમકે સાથ કીએ ઘોડે તણવાર. જન મુનેરી થા ઘોડેપે,
 ચાર એનાથા જરકશીદાર, સવાર હોકે; ચલા જંગલકે તરફ
 ખેલને શીકાર. શેરો. ચમતે હીરણુ બીઆબાનમે રાજકે જ
 બ આયા નજર, દખ મીરગ કાલા લીએ શમશીર ખિંચી જા
 યકર, સખ હીરણી ખીલ રાજશે કેહેને લગી સમજવકર, મી

री। भीरगली दश पांच मत भारे भीरगपर वारकर. **गजल.**
 सख हीरणी भील राजसे छुँछि अर्ज गुजरि, ये सरदार न
 भारा हमी छे छिनकी सख नारी, ना कुरीयाद सुनी राजसे
 ना भानी लाचारि, समशीर अँख राजसे छिश भीरगक भा
 री. **छोटी रंगत-लावणी.** एस वणत भीरगने तनसे प्राण
 गुमाया, सख भीरग नारीने रोर सार भयाया, दुध क्यामत
 छनपे और गमकी छाया, पेहरही राज तुजे तरश नहीं आया.
बलान. आय दीया राज लखरको, तेरी राणी वीधवा हो
 ज सुन पती प्यारे, ।। १ ।। भार भीरग ले असे राज आ
 या गुर जोरभके तीर, दख भीरगकः नाथल ज्योत दुवे दीलमे
 दलगीर. सखवन करे भीरग नाथल, भाइ करे मेरी तकशीर.
 बेला कर लो; छोडके राजपाठ में जनु इकीर. शेर. अमीन
 पान राज लखर ले आये, गुर जोरभके मन पेधारल, ये
 नमजतो साधन राज तुजे इसवारल, सख राजपाठ सबत
 नत हो दल धरी छनकारल, भाता कही जेइ छिसे जे होय यी
 हाथ नारल. **गजल.** तुं गुर देवहभारा में तो हुं दसतेहा
 रा, कर बेला मुजे नलही न कर दर अगारा, कीर मुंड जान
 हाड करी दुमकी धारा, हो अली हाथ नाथ में इइ दुपारा.
छोटी रंगत-लावणी. अली पपड़ ले तनपे प्राण र

માઈ, લે અંગીઆ ગુરુકે ધરકી સુરત લગાઈ, પોંઆ દરપે કન-
 લલા હો તેરા લાઈ, સુનકે અવાજ આંદી ભીક્ષા લે આઈ.
વળણ. આંદીસે હમ નહીં લેતે હે, કેહેદે રાણીકુ લેકર આપ
 સુના પતી પ્યારે. ૧૧૨ ૧૧ સુનકે બચન જોગીકા આંદીને દીલ
 મે ખોત ગુસા ખાયા, હે મુરખ જોગી; પાપ કયા તેરે દીલમે
 સમાયા. ધરકે રૂપ જોગીકા મેહલમે રાણીકુ ગોરણ આયા
 સુન બચન આંદીકે, રાજા ભરથરી જો દીલમે ગમરાયા.
 રૌર. સુનકે બચન આંદીકે મુખસે જોગીને કડવે ખોલણ
 લાલ હો આંદીકે મુખપે મારા ચીમઠાં તોલણ. આંદી જો ભી-
 ક્ષા લાઈથી, ગમ ઉનકે દરપેખાલણ, રોરો બીયા જોગીકી કહી
 આંદીને હીરદા ખોલણ. ગજજી. રાણીજી સુણો હાલ
 મેરે દરદા સીતાબી, જોગને કરી માર મેરે તનકી ખરાબી.
 જોગી નહીં જો હે મુવા શીપત અજાબી, પોઈલંગ મશી દર
 ચે આયા મીસલે સરાબી. છોદી રંગત-ભાવણી. રાણી
 જો મુનકે છમે ખોત છ જલાઈ, જોગીકે પાંસ ગુસ્સેમે દાહી
 આઈ. જોગીસે છસ બખત નજરસે નજર મીલાઈ, પોંખના પ
 તી મેનામે નીર ભર લાઈ. વળણ. કીને દીગી ઘેરાજ ભરથ
 રી, સુખધુધ તેરી કાહાં બીસરાબી સુના પતી પ્યારે. ૧૧૩ ૧૧
 રોરો સોર મચાયા રાણીકી કંચન કાયા મુરખજી, ગમ કાયા

(૫૨)

મહેલમે, લઠા દીધ યોલ ખડાશા દરશાઈ એસા કેહેનારે હાથ
 મેં બીજલીસી ચડકે આઈ. જદ લગા નેનાંસે આંસુ આર ખ
 ઠા ખાશી ભર આઈ. શેર. રાજ કહે રાણીસે માતા કાયક
 મીલાએ છે, દ બીલા જલદી મુજે નાહક દર કયું લગાઈ છે,
 રાણી કહે રાજમે હાય તુજક શરમ નહીં આઈ છે. ફેરે ફીરી
 સંગ તેરે, માતા કીસે બનાઈ છે. ગજલ. મેરે કરમમે જગ
 લીખા મેં જગ કરમગી. તું માતા હે મેરી મેં પુત્ર કેહેલાઈ.
 માતા ના કરો દર તુજે બાત સુનાઈ, ઘર ઘરમે બીલા માંગ
 ગુર પાંસ ને જાઈ. છોટી રંગત-લોવાણી. રાણીને કહ્યા
 રાજસે બચન મંગાવો. હમ હોય જોગન તુમ બેઠે જોગ ક
 માવો. એક બાગમે આસન લગા હરી ગુણ ગાવો, કુછ રામ
 નામકા હમે સંક સુનાવો. વળણ. વોહી ભાગ થા માતા
 મેરા, દીઆ ગુરને જલ સુનાય. સુનો પતી ખ્યારે. ૧૧૪૧
 રીસાલગીરજ કહેકે રાણી અખ કયું દીલમે ગભરાવે, કોહો
 પુત્ર પતીક, કરમકા લીખાસો કેસે કોઈ મીઠાવે, આખર હો લા
 આર કહે બીન પતી ગતી કેસે પાવે, બીન. પ્રથ નાનકે ભ
 લાએ બતા સખર કેસે આવે. શેર. માવા સોગજ છાંઈ કહે
 સખ રાણી હુઈ તથ્યારજ, પતીક પુત્ર કેહેને લગી નો થી બો

(૫૩)

હાતા નારજી. સેખ સુખાની ઇકી કહે સખસે બહા કીરતારજી.
સ્વામીક પુત્ર કહ્યા, રાણી રહી મન મારજી. ગઝલ. ભરથરકા
ખ્યાલ ફડમે ગાવે શોભારાંમજી, બકતાવરશીંગ કહ્યા કીસ્સા
તમામજી. શંભુ ઓર મોરશીંગસે તું ન કર બદ કલામજી, પે
હેલા યાદ કરને લગે હરકા નામજી. છોટી રંગત-લાવ
ણી. જોલુશંકરને સુના ખ્યાલ બનાયા, નાહાના મુંકદને મી
જલસ અંદર ગાયા. સુન પતી ખ્યારે. ૧૧ ૫ ૧૧

હુમરીની તાલ-ગરબો.

નંદ કંવર તોરે નેના રસીલે, સખી જાદુ ભરે સખી જા
દુ ભરે; માથે મુગટ ઓર હાથ બાંસરીયા, સખી લેકે ખડે લેકે
ખડે. સાખી--બનસી બાજી શ્યામકી, સખી ત્રટ જમના કે
તીર; સખ સખીચો કે મન બસે, અખ ધરત નહીં મન ધીર.
રસીલે સખી જાદુ ભરે સખી જાદુ ભરે. ૧. ઓરો કપટી મોહન
સે, સખી પ્રીત ન કરશે કોઈ; બાલા જોબન અપના, અખ ધ
રેંગી હર કોઈ. રસીલે સખી. ૨. જસોદાજીકે નંદસે, સખી ને

હાં કોન લગાય; જાય મથુરામે કીસનજી, અખધુત બચો કે મ
ન ભાય રસીલે સખી. ૩.

ગઝલની તાલ ગરબી.

સખ મીલકે ખીજનારી, લેકે ગેંડ હાથમેં સારી; ખેલ
જેખન મતવારી, આઝા મોરારી. લેકે ગેંડ ઉનાકી ખ્યારી, જ
મનામે ફેંકે મોરારી-૧. દાડોદાડો સખીચા સારી, જાને પાવે
ન મોરારી; રખના ખુબશી હુશીયારી, ગરે મીલ સારી. થુફ
કરકર કહે મોરારી, લાદાજી ગેન હમારી-૨. કરકે મનસુખા
સખ નારી, દાડી મારકે કીલકારી; પકડો કાનાકો મીલ સારી.
દેકર ઊસકો ગારી, કહું બાજી હમારી ખીગાડી, તુમ કાહાના
હો યા નારી-૩. અખ ના છોકુંગી કાના, જે તુમ લાખ કરો
ગે બાના; દખો આખરકો પસતાના, માનો મોરારી. જમના
નામે કદ વારી, લાદા ગેંડ હમારી-૪. રસીયા કહેતા હે ગુન
કારી, રાજ સાહેબકા ઊપકારી; અખતો હમમેં હે ફુખ બારી,
કરો મેહેરબાની, રાજ હુવે શીયાજી વેપારી, સખ ગોપીયાં હે
બલીહારી-૫.

(૫૫)

ગ ર બા.

ગીરધારી.

ગીરધારીરે વાત કહું છું વીચારો, મુને મોહન આંખ ન મારો;
મુને જતારે મારગડે સીદ વારો, મારો પાલવડો નવ ધારો—ટેક.

કુલ.

મુને રોકીને શું ઉભારોરે, જુઓ જુવે છે લોક હજારોરે;
આસો પડ્યો સ્વભાવ નઠારોરે, વનમાળીરે થાશે ઘણો ફટકારો;
મુને મોહન—૧.

મનુ મારારે આમ ન કીજે વાટે, ઠીક રહીયે પોતાને ઘાટે;
નથી મળતીરે મિત બજારે હાટે, કંઈ જોર જુલમને સાટે;
કુલ.

નથી જાણતા ધર્મ હમારોરે, અમો અબજા લાજનો ભારોરે;
નથી રાખતા કંઈએક આરોરે, રસીયાછરે મિત તણો પંથન્યારો;
મુને મોહન—૨.

હજી સાંખીરે રહીછું બાલમ વાર; હાવાં કહીસ કંઈક નઠાર;
નથી કે તીરે હું સમજી સા સાર; મુને લાગે છે કંઈ ખ્યાર;

(૫૬)

કુવ

પછી જાસે ભરે તમારો, નહીં વાંક હમારો લગારો;
એમાં લાલ નથી કંઈ સારો, અલખેદારે છાનામાના સધારો.

મુને મોહન—૩.

પાતળીયારે વાત કહું એક છાની, તમે સાચી લેજો માની,
મધ રાતે મંદીરીએ પ્રભુ આવો, મુખે લ્યો લાખેણી લહાવો.

કુલ.

પછી રાખસો ના કંઈ ઉધારોરે, મારા જામન મદન ઉતારોરે,
મારા તનના તાપ વીડારોરે, ગુણવંતારે છોટમદાસ તીહારો.

મુને મોહન આંખ ન મારો—૪.

સખી આવોરે દરશન કરતા જાઓ, મારા હરીને સમજા
લાવો; હમસે રૂસ ગચ્છેસ્વામીને જાણે સનાવો, મારી ગોકુલમાં
લઈ આવો ॥ સખી આવોરે ॥ સખી મોરે મોહન ગીરધારીરે
કંઈ નાર મળી ધુતારીરે, છત્રપતિ કહે ગોખી નીત ગુણ ગાઓ,
મારા હરીને સમજા લાવો. ॥ સખી આવોરે દરશન કર
તા જાઓ ॥

(૫૭)

આવ્યા જમનાજના જોવારા, કદમની છાંઆરે.
 તમને શું કહું પ્રાણુ આધાર, ઘણી લાગી માયારે.
 વાંસે અમરીત પાઇને ઉછેર્યો, પ્રભુજીએ હમનેરે.
 હવે વીખડા જોળી શીઠ પાઓ, ઘટે નહીં તમનેરે.
 વાંસે પ્રેમની પીછોડો આરાડી, વાલે મારે હમનેરે.
 હવે આઘા ખરી સીઠ જાઓ, ઘટે નહીં તમનેરે.
 જાઓ જાઓ જુઠા બોલા કાન, તને કોણુ પુછે રે;
 તમે બોલો છો વિધ વિધ બોલ. કે તે કોણુ શાંખેરે;
 જાઓ જાઓ જુઠા બોલા નાર, કે તને કોણુ પુછેરે;
 ધીક ધીક પડ્યો અવતાર, કે તે કોણુ શાંખેરે;
 હઠ ભીધી હરીની સાથ, નસા ના રાધારે;
 મુખે ભીધાં મુનીવ્રત, બોધ્યાની બાધારે;
 મુની સેજ કદમની ડાળ, કે તે કોણુ પુછેરે;
 પ્રભુ ભગવચ્છળ ભગવાન, કે તે કોણુ શાંખેરે;

મને માનીરે મોહોનાં બાણ, વેરાણ વાંસલડી.
 શાણુ સહીવર ચતુરશૃંગણ, વીધી મારી પાંસળડી.
 જો વાંસલડી હાથ વડેતો, કાણુ એક અલગી રાખુરે.
 વાલાજીથી વાંસી પડે તો, કડકા કરીને લાખુ-વેરાણ વાંસલડી-૧.

વાલાજીનું મુખકુ અમીત અમે અભોતું રાખ્યું.
 પોતે પીઠસામાને પાઈ રેલ છેલ કરી લાખ્યું-વેરણ વાંસલડી-૨.
 મીઠો મીઠો વાંણ સંભલાવી, ઘડી નથી રહેતી અલગી-વેરણ-૩.
 એ કુખડાં તે કોહુને કહીએ, ચિતહરીને લીધારે.
 વાલાજીને વશ કરવાને, પોતે પડાવ્યા વીંધા-વેરણ-૪.
 ઘડીએ કરમો ઘડીએક મુખમો, ઘડીએક કંડે બેઠીરે.
 એ વાંસલડી પુરવ જનમની, વેરણ થઈને પેડી-વેરણ-૫.
 જ્યારે જોઈએ ત્યારે પાસેની પાસે, અમને માગ ન આપેરે.
 મોહનજીએ મોડે ચડાવી, માંથે છાણું થાપે-વેરણ-૬.
 એ થઈ વાહાલાની ને વાહાલા થયા એનો સંગીરે.
 જન વીડલ મલુ પાતળીચાથી, ઘડી નથી રહેતી અલગી-વેરણ-૭.

લટકાજોરે ગીરીવરધારી, મને મારી છે પ્રેમ કટારી રે. ટેક.
 જમુનાજીની વાટે મળ્યા તો, રૂપ રસીક છખી ભાજોરે. લટ-૧.
 વંદ્રાવનની વાટે રે જાતાં, સુંદર મુખ પર વારી રે. લટ-૨.
 સાન કરી સમજાવી રામજીએ, મુંજને પ્રાણ થકી ઘણી
 પચાવી રે. લટ-૩.
 “મીરાં” કહે મલુ ગીરધરનાગર, ચરણ કમળ બહી હારી રે. લટ-૪.

(૫૯)

હરિજમુનાનેતીરિમારોવાલો, મોહનજીનેજાગાચાલોરે. ટેક.
 મોર મુગટનેકાનેકુંડલ મોહન મોરલીવાજોરે. જમુના-૨.
 આજઝેકાંતેમળ્યોરેછખીલો, ઘેરીનેઘરમાંધાલોરે. જમુના-૩.
 ફરીફરીઆવોલાગનઆવે, તમેમનશાંદહમાંચાલોરે.
 જમુના-૩.

“મીરા”કહેમલુગીરધરનાગર. અરણ્યકમળચીતધાલોરે.
 જમુના-૪.

હરિરશીઆમનેજવાદીને, હરિતાઈંદાણુધાયતેલીને ટેક
 હરિહુંતોગોકળનીખીજનારી, હરિહુંતોમહીવેચવાને-
 ચાલી, વાટડોઝિઆળનકીને-રશીઆ-તાઈંદાણુ-૧.
 હરિહુંતોભીખુભાણુનીછોડી, હરિમારેમાયે. મહીની
 ગોળી-લ્યોખાટાંગોરસપીનેરે-રશીઆ-તાઈંદાણુ-૨.
 હરિમારીસઘળીસાહેલીચાલી, હરિમનેઘેરી
 ઉભાગીરધારી-મારગડેધુમનકીનેરે-રશીઆ-તાઈંદાણુ-૩.

“મીરા”કહેમલુગીરધરનાગર, તનમનધનઅરપણુકીને
 રે-રશીઆ-તાઈંદાણુ-૪.

વાલા કહું છઉં કેવારની, પાલવડો મારો મેહેલ.—૧૬.
 માથે માંહાઈં મહી તપે, ઝોરશની હેલા હેલ. મહીયર સઉ,
 વહી ગઈ. મને થાય ઘણી અવેર, વાલા કહું છઉં—૧.
 વાસના તાહારી વીરમો, જમ છે પાકું તેલ;
 તારીવાસનાનો મન પાસ લાગ્યો. જમ બેકે ફુલેલ—વાલા—૨.
 તાહારે માહારે પ્રીત બધાણી, જમ મુરતની ફેલ;
 લોક સઉ વાત કરે, એમ બેહુને થયો મેલ—વાલા—૩.
 તું છેલ છખીલો રથે રડો, હું છખીલી છેલ;
 નરસઈઆના મલુ પાતળારે, તું મનનો આંઠો મેલ—૪.

આવોની આંખ મીચામાણા રે, હરી રમવાને તેડે.
 આગળથી હરી સંચયો રે, ગોપી સઉ કુડે.
 સારી પેઠે આંખ મીચાવજે રે, હરી છે રે ધુતારો.
 વંદાવનની આંખવે રે, ગોપી ત્યાં જઈ પેઠી.
 પેરે કોંઈ મલુ પાતળે રે વાચો વેણુ રસાળ.
 નાદ તે મોહી ગોપીકારે આવી ચરણ નીહાળી.
 એ છે બાળ ગોવાળીઆ રે, એતું ધ્યાન ધરીશ.
 એ લખતા અળગો ન મુકીયેરે રાખુ રૂઠીયા સાથે.
 સમરથ સ્વામી દેવનારે બહા શુણુ ગાય.

(૬૧)

તમે અજાણા અમે જાણીએ,
મારો પાલવડો શીઠ તાંજીએ,
તમે શમજીલો મન માહેરે, સામળીઆ,
વાલા રોની વેગજારે.

ટેક.

નારી શુરે સમજાવે તું મુજનેરે,
હું તો નહીં જાણા દહીં તુજનેરે,
તારી મરડીને રાખીશ બાહીરે,
મહીયારી રાધા દારી દાણશુંજે.

ટેક.

અધ્યા બહિ શું મોડે સામજારે,
તારા કરના ઉતારીસ આમજારે,
કપડું છે કંસનું રાજરે, સામળીઆ, વાલા—૧

નારી કંશ થકી શું થાય છેરે,
એવા કંઈરે આવ્યા કંઈ જાય છેરે,
તારા ઉરના ઉતારીસ હારે મહીયારી, રાધા.—૨
અધ્યા હાર હેડાનો ઢુટરોરે,
મારા માથાની લટ છુટરોરે.

મારી સાસુઠી દેશો ગાજરે—સામળીયા—વાલા—૩
નારી આજને ગાળ કોને અડેરે,

(૬૨)

નારી લેણું હોય તો તે લહેરે.
 તારા ઘરમાં નથી કંઈ કામરે—મહીયારી—રાધા ૪
 અલ્યા કામ શું કહીએ વીડલારે,
 મેતો તુજ સરખા બહુ દીડલારે,
 મેત્રો મેલોની મારો હાથરે શામળીયા, વાલા—૫
 નારી હાથ ન મેલું તાહેરેરે,
 આ પ્રીતમાં અમલછે માહેરેરે,
 હવે દાણુ મેલ્યા કેમ જાયરે—મહીયારી રાધા—૬
 અલ્યા દાણીતો કાળો કહાવીએરે,
 મુકી મથુરાને જોડળ આવીએરે.
 ચારી નંદ રાએની ગાયરે—શામળીઆ—વાલા ૭
 નારી ગાય ચારે શું થાય છેરે,
 આપણા બિહુના કારજ પાચ છેરે,
 એમાં મેણુલીઆં નવ હોયરે—મહીયારી—રાધા—૮
 તમે મનમાં મ આણો ધણુ વિડલારે,
 મેણુ આણસને લાગે ધણુરે,
 તમે લપટને નહીં લાગરે—શામળીઆ—વાલા—૯
 એવી લાજ ધરો છો મુંદરીરે,

(૬૩)

તારે મહી વેચવા સીદ નીચરીરે,
 શીદ આવી હુમારી વાટરે-મહીયારી-રાધા-૧૦
 હમે હુદઆ તે દાડો આવતારે,
 હમે જતા તે દાડુ ચુકવતારે,
 તમે સખો રૂઘનાથના સ્વામીરે-શામળીયા-વાલા-૧૧

ખલેહારી રે મોહન લાલ તારા લટકાને,
 ખલેહારી રે સુંદર શામ તારા લટકાને. ટેક.
 લટકે ગોકુળ ધેન ચરાપી, લટકે પલવટ વાળી રે.
 લટકે જળ જનુના જંપાવું, લટકે નાઠો કાળીરે તારા લટકા-૧.
 લટકે ગીરી ગોવરધન તોલો, લટકે વાચો વંસ રે;
 લટકે દલ દાવાદળ પીધો, લટકે માર્યો કસ. તારા-૨.
 લટકે વામન રૂપ ધારી રે, હુભા ખળીને દુવારે રે;
 ડાંટ કદમ આવની ખચીને ખળી આંખો પાતાળ. તારા-૩.
 લટકે રઘુપતી રૂપ ધરીને, તાત આગા પાળી રે
 લટકે રાવણ રણુમો રોળ્યા, લટકે શીતા પાળી રે. તારા-૪.
 એવા લટકા છે ઘણેરા, લટકા લાગ્ય કરોડ રે;
 જન નરસઈઆનો સ્વામી પાતળીઓ;
 હાંડે મરોડા મરોડ, તારા લટકાને-ખલેહારી રે-૫.

માનીતી કહાયુ વચન રાખે ખોલો,
 અંતરની વાત કમળી ન ખોલો. માનીતી ટેક.
 મંદીર હું તો કાલ તેણી નથી જાતો,

હુસીજન છોને કરતા વાતો;
તારે મન તોલ કર્યો નથી થતો.
જેથી તારા મનમાં અંમે આવે,
માટે આહુ ખોલી તું, મુજને ડરાવે;

માનીતી—૧.

વારે વારે તું મુજને સમજાવે.
સાને મને ખોટાં આળ ચડાવે,
જાણી જોઈ પ્રજના લોકે હંસાવે;

માનીતી—૨.

સાચું જુલું કોઈ કહે દીલ દાવે.

માનીતી—૩.

આજ પછીના મન દર્શા માટે,
એમાં કંઈ માન વધે નહીં તારે;
સાંભળતામાં નેત્ર નીચાં ઢાળું.

માનીતી—૪.

ગદ ગદ કંઠે થઈ કર જોડી,
નાથની મમતા હોઝેજ થોડી;
ધણી થઈ શું છેક નાખ્યાં તરછોડી.

માનીતી—૫.

હસીને કર્યો અહીંયાં કુંજખીલારી,
તું તો મારા માણુ થકી ધણી પ્યારી;
ખોલ્યા એમ મુખથી વાત રસાળી.

માનીતી—૬.

પ્રભુ દયારામ તો સમજાઈ,
તારા સમ તુજથી નથી જુલુંદાઈ;
તારે મારે અંતરગતની સગાઈ.

માનીતી—૭.

